

CPMU News

Customs Policy Monitoring Unit

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์

การปรับตัวของห่วงโซ่อุปทานยุโรป
ท่ามกลางความผันผวนทางการค้าโลก

© Jorgen Haland, Unsplash

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่าน

ปี 2568 (2025) เป็นปีแห่งความผันผวนทางการค้าโลก ซึ่งมีสาเหตุมาจากการกำหนดอัตราอากรตอบโต้การได้ดุลทางการค้า (Reciprocal Tariff) และมาตรการทางการค้าอื่น ๆ ที่มีความผันผวนของสหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ อย่างไรก็ตาม ระบบการค้าโลกต้องเผชิญหน้ากับความไม่แน่นอนและการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2558 (2015) ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐประชาชนจีน การแพร่ระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สงครามระหว่างสหพันธรัฐรัสเซีย-ยูเครน ตลอดจนเหตุความตึงเครียดทางการค้า (Trade Tension) ในภูมิภาคต่าง ๆ

สถานการณ์ดังกล่าว ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางของโครงข่ายการผลิตระดับโลกและส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการทั่วโลกต้องปรับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจและการเข้าถึงวัตถุดิบเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว โดยสหภาพยุโรป (European Union: EU) เป็นหนึ่งในเขตเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบโดยตรง และมีความพยายามในการสร้างความสามารถในการฟื้นตัว (Resilience) ของห่วงโซ่อุปทานอย่างต่อเนื่อง

จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ฉบับนี้ จึงขอนำเสนอการปรับยุทธศาสตร์ของธุรกิจในสหภาพยุโรปท่ามกลางความผันผวนทางการค้าโลกและความตึงเครียดทางการค้าที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2558-2568 (2015-2025) รวมถึงการเตรียมพร้อมรับมือในระดับนโยบายเพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ประกอบการและหน่วยงานไทยสามารถปรับตัวและหาช่องทางในการยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับ EU ในห้วงการเปลี่ยนแปลงของระบบการค้าโลกที่กำลังเกิดขึ้น

บราลี รัตนปิณฑะ

บรรณาธิการที่ปรึกษา

นางสาวบราลี รัตนปิณฑะ
อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร)

นายภัสรรณัฐ นิลพันธ์
อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร)

นายอศวรรฐ์ เกิดสังข์
เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร)

กองบรรณาธิการ

นายกรวิทย์ ทองอินท์
เจ้าหน้าที่โครงการ Customs Policy
Monitoring Unit

จัดทำโดย

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต
ณ กรุงบรัสเซลส์

Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy, Brussels

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 5759
Email: thaicustoms@thaicustoms.be

ท่านผู้อ่านสามารถติดตาม
CPMU News ฉบับอื่น ๆ ได้ที่
<http://brussels.customs.go.th>
หัวข้อ: CPMU News

สารบัญ

01

บทความประจำเดือน

การปรับตัวของห่วงโซ่อุปทานยุโรป ท่ามกลางความผันผวนทางการค้าโลก	1
ยุทธศาสตร์การปรับตัวของผู้ประกอบการ EU	7
การรับมือของ EU ในระดับนโยบาย	11
ข้อเสนอแนะสำหรับศุลกากร	15

© Carlos de Toro, Unsplash

02

รายงานความเคลื่อนไหว

© Reuters

EU จะเริ่มเก็บอากรขาเข้าในอัตราคงที่ 3 ยูโร ต่อประเภท พิกัดสินค้า สำหรับพัสตูลดต่ำกว่า 150 ยูโร เริ่มใช้บังคับ 1 กรกฎาคม 2569	19
การใช้บังคับมาตรการ CBAM อย่างเต็มรูปแบบ ดำเนินไปอย่างราบรื่นในเดือนมกราคม 2569	21
WCO ประกาศการปรับปรุงพิกัดศุลกากรตาม ระบบฮาร์โมนাইซ์ (HS) เพื่อรองรับการขนส่งวัคซีน	22
ตำรวจยุโรปร่วมมือกันทำลายเครือข่ายผู้ผลิต สารเสพติดสังเคราะห์รายใหญ่	23

03

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

พิธีมอบรางวัลเชิดชูเกียรติ Home Office Intelligence Awards ประจำปี 2568	24
กิจกรรมเฉลิมฉลองวันศุลกากรสากลประจำปี 2569 ตามคำขวัญ “ศุลกากรปกป้องสังคม ยึดมั่นอุดมการณ์ ทำงานที่ถักถนอม”	25
พิธีบำเพ็ญกุศลสวดวาร (100 วัน) ถวายพระราชกุศลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง	26

การปรับตัวของห่วงโซ่อุปทานยุโรป ท่ามกลางความผันผวนทางการค้าโลก

การกำหนดอัตราอากรตอบโต้การได้ดุลทางการค้า (Reciprocal Tariff) และมาตรการทางการค้าของสหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ได้สร้างความพลิกผันต่อระบบการค้าและโครงสร้างการผลิตของโลกที่ดำเนินมาต่อเนื่องหลายทศวรรษ สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อสหภาพยุโรป (European Union: EU) ซึ่งเป็นภูมิภาคที่พึ่งพาห่วงโซ่อุปทานโลกและยึดหลักระบบการค้าที่มีการวางกฎเกณฑ์และกติกาทางการค้าอย่างชัดเจน (Rule-based System) มาโดยตลอด ทั้งในด้านการลดต้นทุนผ่านการตั้งฐานการผลิตในต่างประเทศและการขยายตลาดสินค้าในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก

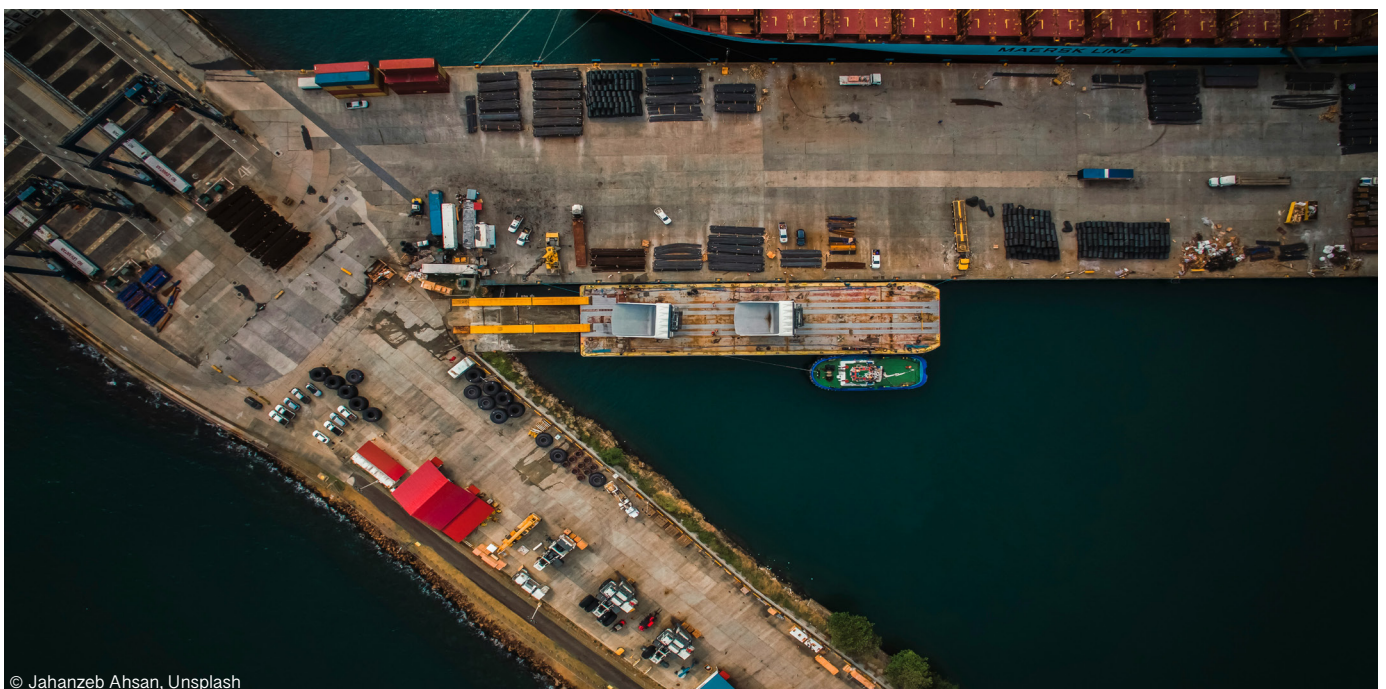
EU มีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (Open Economy) ที่พึ่งพาการผลิตและการลงทุนจากต่างประเทศในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในหลายมิติ โดยข้อมูลในปี 2567 (2024) ระบุว่า มูลค่าการค้าต่างประเทศของ EU มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 45 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ซึ่งสูงกว่าสหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 25) และสาธารณรัฐประชาชนจีน (ร้อยละ 37) อย่างมีนัยสำคัญ อันเป็นผลมาจากนโยบายการค้าแบบเปิด (Open Trade Policy) และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เข้มแข็งในระดับโลกมาอย่างต่อเนื่อง

หากพิจารณาในเชิงโครงสร้างอุตสาหกรรมภาคการส่งออกที่สำคัญของ EU คือ กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง เช่น เครื่องจักร ยานยนต์ และผลิตภัณฑ์ยา ในขณะที่เดียวกันยังพึ่งพาการนำเข้าพลังงานเชื้อเพลิงและสินค้าวัตถุดิบเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะน้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ และเชื้อเพลิงฟอสซิล จากเดิมที่ EU มีอัตราการพึ่งพาพลังงานเชื้อเพลิงจากต่างประเทศเพียงร้อยละ 50 ในปี 2533 (1990) เป็นร้อยละ 63 ในปี 2565 (2022) ก่อนเริ่มทรงตัวในปี 2567 (2024) ภายหลังวิกฤตพลังงานหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการปะทุขึ้นของสงครามระหว่างสหพันธรัฐรัสเซีย-ยูเครน

สังเกตได้ว่า เศรษฐกิจของ EU ได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนและการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานหลายระลอกนับตั้งแต่ปี 2558 (2015) ซึ่งมีมูลเหตุมาจากเหตุการณ์สำคัญระดับโลกอย่างต่อเนื่อง เช่น ความตึงเครียดทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐประชาชนจีน การแพร่ระบาดของ COVID-19 การรุกรานทางทหารของรัสเซียต่อยูเครน ความขัดข้องของเส้นทางขนส่งสินค้าที่สำคัญของโลก อาทิ คลองสุเอซและคลองปานามา และล่าสุด คือ นโยบายการกำหนดอากรตอบโต้การได้ดุลทางการค้าของสหรัฐอเมริกา

การหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานจากเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางของโครงข่ายการผลิตระดับโลก และส่งผลกระทบโดยตรงต่อต้นทุนการนำเข้าและส่งออกสินค้า ตลอดจนความสามารถในการจัดหาปัจจัยการผลิตในหลายกลุ่มอุตสาหกรรม ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐของ EU จึงต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจและการจัดหาทรัพยากรเพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เหล่านี้ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความท้าทายของผู้ประกอบการไทยในการดำเนินธุรกิจกับ EU

จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ฉบับนี้ขอนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการปรับยุทธศาสตร์ของธุรกิจยุโรปท่ามกลางความผันผวนของระบบการค้าโลก เพื่อให้ผู้ประกอบการและหน่วยงานของไทยมีความตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของห่วงโซ่อุปทานโลกและสามารถปรับตัวได้อย่างทันเหตุการณ์ โดยเริ่มจากการนำเสนอความตึงเครียดทางการค้าในช่วงปี 2558-2568 (2015-2025) ผลกระทบของความตึงเครียดทางการค้าต่อห่วงโซ่อุปทานยุโรป ยุทธศาสตร์การปรับตัวของผู้ประกอบการ EU การรับมือของ EU ในระดับนโยบาย และสรุปด้วยข้อเสนอแนะสำหรับศุลกากร

© Jahanzeb Ahsan, Unsplash

ความตึงเครียดทางการค้าในช่วงปี 2558-2568

ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการค้าอย่างฉับพลันของประเศมหาอำนาจ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความตึงเครียดทางการค้า (Trade Tension) โดยสามารถสรุปเหตุการณ์ความตึงเครียดซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ EU อย่างมีนัยยะสำคัญช่วงทศวรรษที่ผ่านมา หรือในช่วงปี 2558-2568 (2015-2025) ได้ดังต่อไปนี้

1. สงครามทางการค้าและเทคโนโลยีระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน

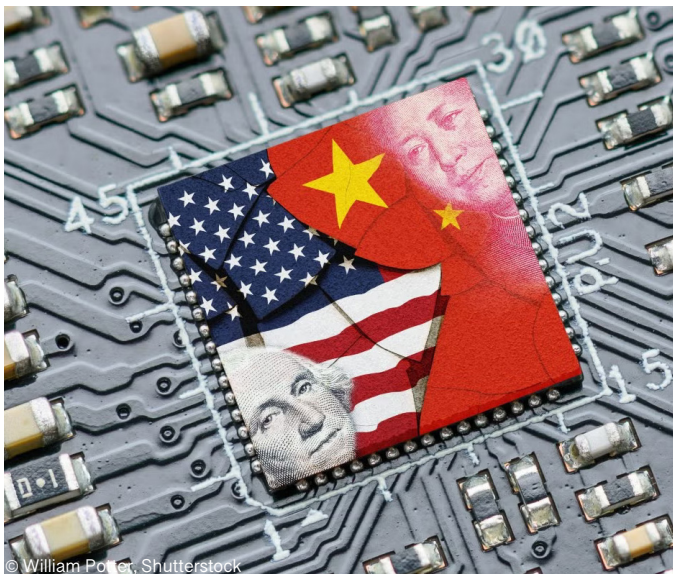
มูลเหตุ: นโยบายทางการค้าของประธานาธิบดีทรัมป์ที่ต้องการแก้ปัญหาการค้าดุลการค้ากับจีน ซึ่งต่อมาทั้งสองฝ่ายได้ตั้งอัตราอากรศุลกากรที่สูงต่อกันและกัน และจำกัดการส่งออกสินค้ายุทธศาสตร์หลายรายการ

ช่วงเวลา: ปี 2561 (2018) และทวีความรุนแรงขึ้นอีกครั้งในช่วงต้นปี 2568 (2025) จนถึงปัจจุบัน

ขอบเขตผลกระทบ: ระดับโลก

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ: สินค้าเทคโนโลยีขั้นสูง

ผลกระทบต่อราคาสินค้า: ราคาเซมิคอนดักเตอร์ เหล็กและอลูมิเนียม ปรับตัวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

© William Power, Shutterstock

2. การแพร่ระบาดของ COVID-19

มูลเหตุ: การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ติดต่อได้ผ่านการแพร่กระจายทางอากาศ (Airborne) จึงมีการประกาศมาตรการปิดเมือง (Lockdown) ทั่วโลก ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมหยุดชะงักอย่างฉับพลัน

ช่วงเวลา: ปี 2563 (2020) ถึงปี 2566 (2023)

ขอบเขตผลกระทบ: ระดับโลก

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ: ภาคบริการ (โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยว) และภาคการผลิตบางประเภท

ผลกระทบต่อราคาสินค้า: ราคาเชื้อเพลิงฟอสซิลปรับตัวลดลง ในขณะที่ราคาวัตถุดิบที่อยู่ในสถานะขาดแคลนปรับตัวสูงขึ้น

3. สงครามระหว่างสหพันธรัฐรัสเซียและยูเครน

มูลเหตุ: การบุกรุกยูเครนของรัสเซีย ซึ่งก่อให้เกิดสงครามยืดเยื้อและการประกาศมาตรการคว่ำบาตร (Sanction) สินค้าและพลังงานจากรัสเซียในวงกว้าง

ช่วงเวลา: 24 กุมภาพันธ์ 2565 (2022) จนถึงปัจจุบัน

ขอบเขตผลกระทบ: ระดับโลก โดยเฉพาะในยุโรป

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ: อุตสาหกรรมการผลิต (โดยเฉพาะอุตสาหกรรมหนักที่ใช้พลังงานสูง) และกลุ่มผู้ค้าพลังงานเชื้อเพลิง

ผลกระทบต่อราคาสินค้า: ราคาเชื้อเพลิงฟอสซิลและวัตถุดิบที่ขาดแคลนปรับตัวสูงขึ้นอย่างมาก

4. มาตรการทางอากรศุลกากร ของสหรัฐอเมริกา

มูลเหตุ: รัฐบาลสหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ (ดำรงตำแหน่งครั้งที่ 2) ได้ประกาศใช้คำสั่งฝ่ายบริหาร (Executive Order) มากกว่า 40 ฉบับ ซึ่งส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เพื่อกำหนดอัตราอากรตอบโต้การได้ดุลทางการค้า (Reciprocal Tariff) ต่อทุกประเทศทั่วโลก เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจภายในและกระตุ้นให้มีการย้ายฐานการผลิตสินค้ากลับมายังสหรัฐอเมริกา

ช่วงเวลา: เดือนมกราคม 2568 (2025) ถึงปัจจุบัน

ขอบเขตผลกระทบ: ระดับโลก

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ: อุตสาหกรรมและห่วงโซ่อุปทานการผลิตเกือบทั้งหมด

ผลกระทบต่อราคาสินค้า: ราคาเชื้อเพลิงฟอสซิลมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ผลกระทบต่อวัตถุดิบอื่นยังไม่สามารถระบุได้แน่ชัด

5. วิกฤตการณ์การเดินทางเรือ ผ่านคลองสุเอซและทะเลแดง

มูลเหตุ: เหตุการณ์เรือบรรทุกสินค้า Ever Given เกยตื้นขวางเส้นทางเดินเรือ และการโจมตีเรือสินค้าในบริเวณทะเลแดงของกองกำลังติดอาวุธฮูตี (Houthi) ในสาธารณรัฐเยเมน

ช่วงเวลา: ปี 2564 (2021) และเดือนตุลาคม 2566 (2023) จนถึงปัจจุบัน

ขอบเขตผลกระทบ: ระดับโลก โดยเฉพาะเส้นทางการค้าระหว่างเอเชียและยุโรป

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ: ภาคบริการโลจิสติกส์และการขนส่ง

ผลกระทบต่อราคาสินค้า: ต้นทุนค่าระวางเรือและค่าประกันภัยเพิ่มสูงขึ้น

6. วิกฤตการณ์ขาดแคลนน้ำ ในคลองปานามา

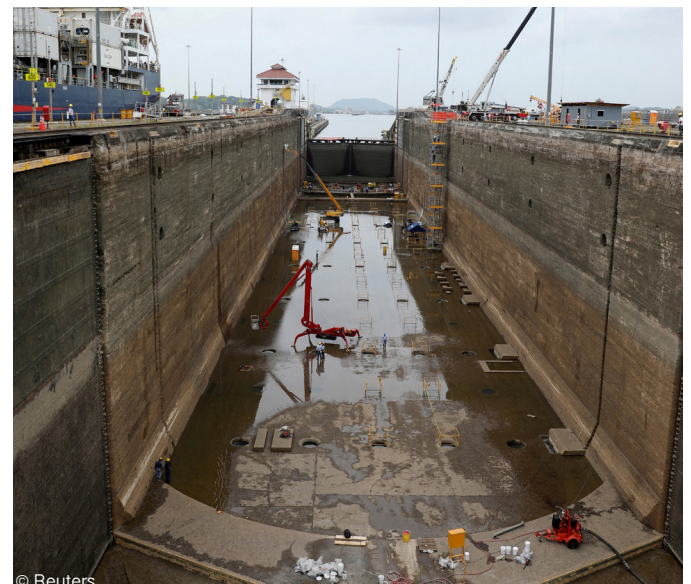
มูลเหตุ: ภาวะภัยแล้งที่รุนแรงส่งผลให้ระดับน้ำในคลองปานามาลดต่ำลง ซึ่งองค์การบริหารคลองปานามา (Panama Canal Authority) ได้ประกาศลดจำนวนเรือขนส่งสินค้าที่สามารถเดินทางผ่านคลองลงเหลือ 31 ลำต่อวัน จากเดิมที่มีเรือขนส่งผ่านได้ 36-38 ลำต่อวันในสถานการณ์ปกติ

ช่วงเวลา: ปี 2566 (2023) ถึงปี 2567 (2024)

ขอบเขตผลกระทบ: ระดับภูมิภาคและเส้นทางการค้าระหว่างภูมิภาคอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ: ภาคบริการโลจิสติกส์และการขนส่ง

ผลกระทบต่อราคาสินค้า: ต้นทุนค่าระวางเรือและค่าประกันภัยปรับตัวสูงขึ้น

ผลกระทบของความตึงเครียดทางการค้า ต่อห่วงโซ่อุปทานยุโรป

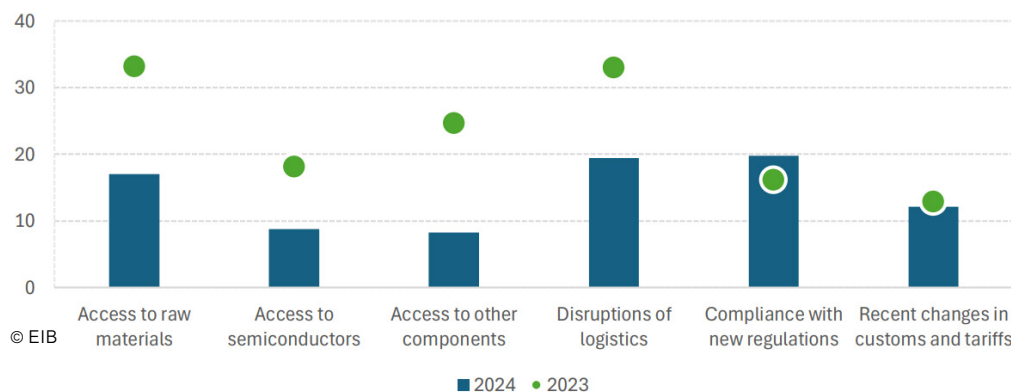
ผลสำรวจการลงทุนของธนาคารเพื่อการลงทุนของยุโรป (EIB Investment Survey: EIBIS) และการสำรวจห่วงโซ่อุปทานยุโรป (Supply Chain Survey: SUCH) จากความร่วมมือของธนาคารเพื่อการลงทุนของยุโรป (European Investment Bank: EIB) และคณะกรรมการยุโรปด้านตลาดภายใน อุตสาหกรรม ทักษะผู้ประกอบการ และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs: DG GROW) ในปี 2567 (2024) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเหตุการณ์ความตึงเครียดทางการค้าข้างต้น ได้ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจของ EU ดังนี้

1. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่พบความท้าทายในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

ผลการสำรวจในด้านอุปสรรคทางการค้า (Trade-related Obstacle) แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการเผชิญกับอุปสรรคในการเข้าถึงสินค้าและบริการลดน้อยลงมากถึงร้อยละ 50 ในระหว่างปี 2566 (2023) และ 2567 (2024) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการผ่อนคลายความตึงเครียด (Detente) ของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน รวมทั้งการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกหลังการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยมีตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่

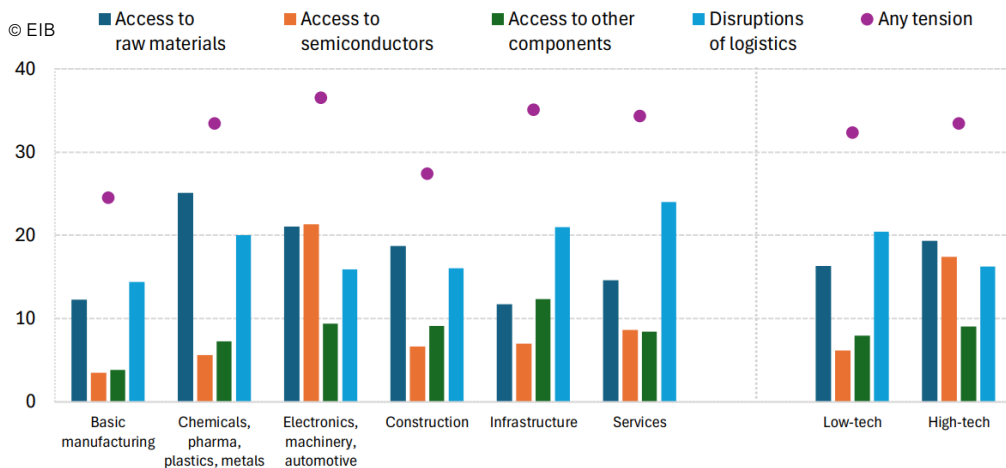
- **อุปสรรคด้านการเข้าถึงวัตถุดิบ:** ลดลงจากร้อยละ 33 เหลือร้อยละ 17
- **อุปสรรคด้านการเข้าถึงเซมิคอนดักเตอร์:** ลดลงจากร้อยละ 18 เหลือร้อยละ 9
- **ปัญหาการหยุดชะงักด้านโลจิสติกส์:** ลดลงจากร้อยละ 33 เหลือร้อยละ 19

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการยังคงรายงานอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance) โดยเฉพาะการปฏิบัติตามกฎระเบียบ มาตรฐาน และระบบการรับรองใหม่ ๆ ของ EU ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 16 ในปี 2566 (2023) เป็นร้อยละ 20 ในปี 2567 (2024) ประเด็นดังกล่าวได้กลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดความพยายามปรับปรุงกฎหมาย EU ให้มีความเรียบง่ายและลดความซับซ้อนลง (Simplification of Legislation) เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการจำนวนหนึ่งยังได้แสดงความกังวลต่อความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงของอัตราอากรศุลกากร ซึ่งเกี่ยวข้องกับทั้งแผนปฏิรูปสหภาพศุลกากรยุโรปและนโยบายการค้าของสหรัฐอเมริกาในระยะหลัง

กราฟแท่งแสดงการเปรียบเทียบความเห็นด้านอุปสรรคทางการค้าของผู้ประกอบการ EU ในปี 2566 (2023) - 2567 (2024)

2. ผู้ประกอบการในทุกภาคส่วนได้รับผลกระทบ แต่มีระดับความรุนแรงและลักษณะที่แตกต่างกัน

กราฟแท่งแสดงผลกระทบจากความตึงเครียดทางการค้าในปี 2567 (2024) แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

แม้ความตึงเครียดทางการค้าจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในทุกภาคส่วนและกลุ่มอุตสาหกรรม แต่มีระดับความรุนแรงที่แตกต่างกัน โดยหากพิจารณาข้อมูลในภาพรวม สัดส่วนของบริษัทที่ระบุว่าได้รับผลกระทบนั้นมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 25 ในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตอย่างง่าย (Basic Manufacturing) และการก่อสร้าง (Construction) ไปจนถึงสัดส่วนสูงสุดที่ร้อยละ 35 ในกลุ่มโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) รวมถึงอุตสาหกรรมเครื่องจักรที่เกี่ยวข้องกับอิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์ (Electronics, Machinery, Automotive)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของผลกระทบพบว่า ปัญหาที่บริษัทต่าง ๆ ระบุว่าเกิดขึ้นบ่อยครั้งที่สุด คือ ข้อจำกัดในการเข้าถึงวัตถุดิบและการหยุดชะงักของระบบโลจิสติกส์ ในทางกลับกัน ประเด็นการเข้าถึงเซมิคอนดักเตอร์และส่วนประกอบอื่น ๆ นั้นไม่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในยกเว้นในกลุ่มบริษัทเทคโนโลยีขั้นสูงและบริษัทผลิตเครื่องจักรอิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์ ที่ถือว่าอุปสรรคในการเข้าถึงเซมิคอนดักเตอร์ปัญหาหลัก ทั้งนี้ ภาคบริการและโครงสร้างพื้นฐานได้รายงานว่าการหยุดชะงักของระบบโลจิสติกส์เป็นประเด็นที่มีความน่ากังวลสูงสุด

3. ผู้นำเข้าที่พึ่งพาสินค้าจากจีนได้รับผลกระทบหนักกว่าผู้ประกอบการที่พึ่งพาวัตถุดิบภายในเขต EU

บริษัทที่พึ่งพาการนำเข้าสินค้าจากจีน โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าจำเป็น (Essential goods) ได้รับผลกระทบที่รุนแรงกว่าบริษัทที่พึ่งพาการนำเข้าภายในกลุ่ม EU (Intra-EU imports) อย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการที่ต้องใช้เซมิคอนดักเตอร์จากจีน อนึ่ง บริษัทใน EU ที่นำเข้าสินค้าจากสหรัฐอเมริกาได้ระบุว่าได้รับผลกระทบในระดับที่ต่ำกว่า อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวเป็นผลจากการสำรวจในปี 2567 (2024) ซึ่งยังไม่ได้สะท้อนถึงผลกระทบจากการกำหนดอัตราอากรตอบโต้การได้ดุลการค้าโดยรัฐบาลของประธานาธิบดีทรัมป์ในปี 2568 (2025) ดังนั้น ผลลัพธ์จากการสำรวจในระยะถัดไปจึงอาจมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

อ้างอิง

Charlotte Andre, M., Delanote, J., Di Raimondo Metallo, L., Harasztosi, P., Weiss, C. and Reuter, A. "Shockwaves from turbulent times: How EU Businesses Recalibrate Supply Chains." European Investment Bank (2025).

<https://www.eib.org/files/publications/20250099-260625-shock-waves-from-turbulent-times-en.pdf>.

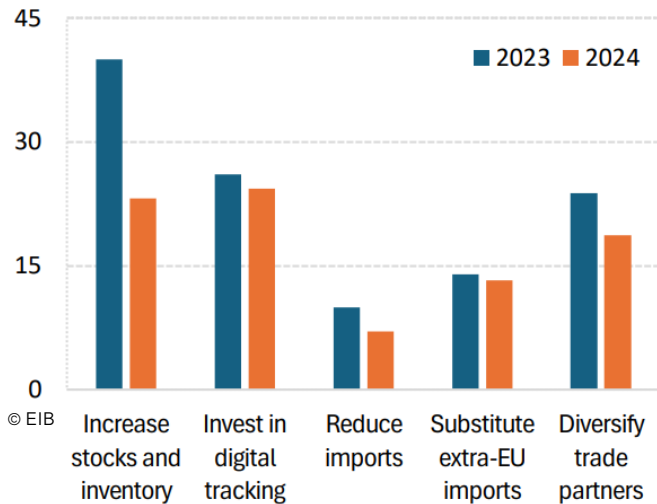
ยุทธศาสตร์การปรับตัวของ ผู้ประกอบการ EU

ถึงแม้ว่าสภาวะความตึงเครียดทางการค้าจะลดระดับลงในปี 2567 (2024) แต่ภาคธุรกิจใน EU ยังคงดำเนินการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวคิดที่สำคัญ 2 ประการ คือ **1. การปรับปรุงโครงสร้างการดำเนินธุรกิจเพื่อให้สามารถรับมือกับภาวะวิกฤตและความไม่แน่นอนทางการค้าจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ** และ **2. ผู้ประกอบการยังคงตระหนักถึงความเสี่ยงเชิงโครงสร้างของห่วงโซ่อุปทานโลกอย่างต่อเนื่อง** ทั้งนี้ ความไม่แน่นอนทางการค้าได้พุ่งสูงขึ้นอีกครั้งในปี 2568 (2025) ส่งผลให้ผู้ประกอบการ EU ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญสูงสุดกับการสร้างความสามารถในการฟื้นตัว (Resilience) ให้แก่ห่วงโซ่อุปทานการผลิตของตน

ผลการสำรวจด้านการปรับตัวเพื่อรับมือกับความไม่แน่นอนทางการค้าของผู้ประกอบการ EU ระหว่างปี 2566 (2023) ถึงปี 2567 (2024) แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังคงมุ่งเน้นกลยุทธ์สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. การเพิ่มปริมาณสินค้าคงคลัง
2. การลงทุนในระบบติดตามปัจจัยการผลิตแบบดิจิทัล (Digital Tracking)
3. การลดการนำเข้า
4. การทดแทนสินค้านำเข้าด้วยสินค้าในภูมิภาค
5. การกระจายความเสี่ยงของคู่ค้า

การกระจายความเสี่ยงและ การบริหารจัดการสินค้าคงคลัง ของบริษัทใน EU

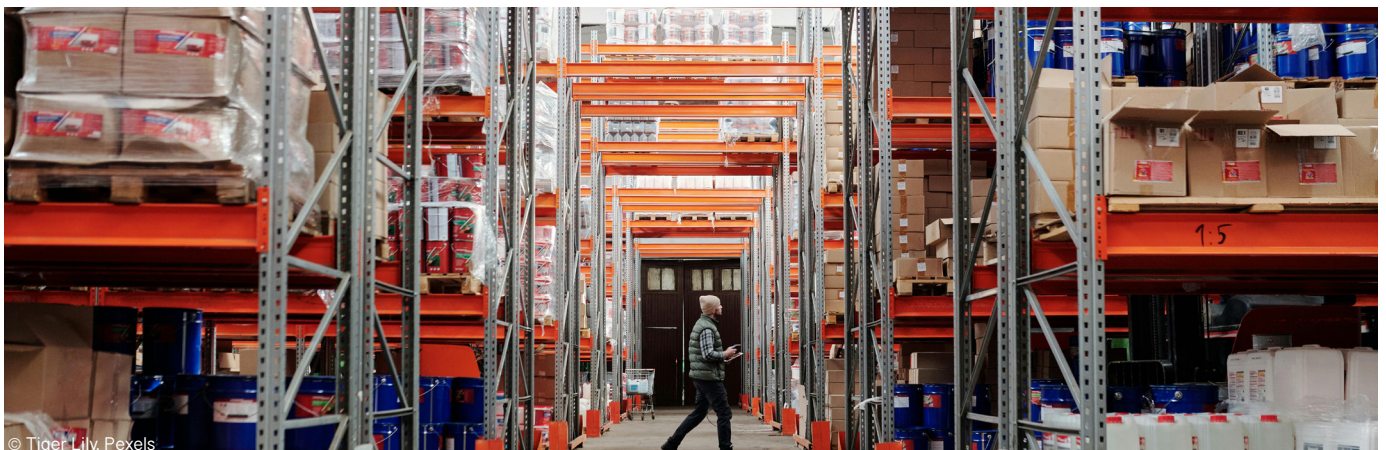

กราฟแท่งแสดงการใช้กลยุทธ์เพื่อรับมือกับความตึงเครียดทางการค้าของผู้ประกอบการ EU ในปี 2566 (2023) - 2567 (2024)

จากแผนภูมิภาพ ลังเกตได้ว่า ในปี 2567 (2024) ผู้ประกอบการยังคงดำเนินกลยุทธ์เพื่อรับมือกับความตึงเครียดทางการค้าอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับปี 2566 (2023) ยกเว้นการเพิ่มปริมาณสินค้าคงคลัง โดยยุทธศาสตร์การปรับตัวที่บริษัทส่วนใหญ่นิยมนำมาใช้ ได้แก่ การลงทุนในระบบติดตามปัจจัยการผลิตแบบดิจิทัล (Digital Tracking) และการกระจายแหล่งนำเข้าให้หลากหลายมากขึ้น ในขณะที่สัดส่วนของบริษัทที่มีแผนจะลดการนำเข้าหรือหันมาใช้สินค้าทดแทนจากภายในภูมิภาคยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ผู้ประกอบการที่นำเข้าสินค้าจากจีน มีแนวโน้มที่จะเพิ่มความหลากหลายของประเทศคู่ค้าเพิ่มมากขึ้น แต่ในปี 2567 (2024) กลับมีแนวโน้มที่จะลดการสำรองสินค้าคงคลังลง เนื่องจากผู้ประกอบการกลุ่มนี้ได้เร่งสะสมสินค้าคงคลังไว้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดในปี 2566 (2023) แล้ว นอกจากนี้ บริษัทกลุ่มนี้ มีแนวโน้มในการหันไปใช้สินค้าทดแทนที่ผลิตภายใน EU ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ โดยมักมีสาเหตุจากการขาดแคลนแหล่งวัตถุดิบและสินค้าทดแทนภายในทวีปยุโรป มากกว่าการขาดความตระหนักถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าสินค้าจากจีน

ทั้งนี้ ในปี 2567 (2024) **ผู้ประกอบการที่นำเข้าสินค้าจากสหรัฐอเมริกา** มีแนวโน้มที่จะกระจายความเสี่ยงของคู่ค้าสูงกว่าผู้ประกอบการกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการเตรียมความพร้อมรับมือกับมาตรการทางการค้าและอากรศุลกากรของสหรัฐอเมริกา ที่อาจเกิดขึ้นล่วงหน้าไปแล้ว ในปัจจุบัน มูลเหตุสำคัญของการตัดสินใจปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ห่วงโซ่อุปทานและที่มาของวัตถุดิบจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ว่าสินค้านำเข้านั้นเป็นสินค้าจำเป็นหรือไม่ แต่ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ว่าสินค้านั้นถูกประเมินว่ามีความเสี่ยงสูงต่อการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานที่เกี่ยวข้องมากเพียงใดเป็นหลัก

© Tiger Lily, Pexels

การลดการปล่อยคาร์บอนในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Decarbonisation)

การเปลี่ยนผ่านสีเขียว (Green Transition) หรือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีความยั่งยืนนั้น ถือเป็นนโยบายสำคัญของ EU ที่ทำให้ธุรกิจในทุกภาคส่วนพยายามลดการปล่อยคาร์บอน (Decarbonisation) ในการดำเนินกิจการในทุกขั้นตอน จากแรงกดดันของมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยเฉพาะมาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) และระเบียบว่าด้วยการตรวจสอบความเหมาะสมด้านความยั่งยืนขององค์กร (Corporate Sustainability Due Diligence Directive: CSDDD)

© Theodor Vasile, Unsplash

ในปัจจุบัน ภาคธุรกิจใน EU จำนวนมากได้เริ่มดำเนินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบธุรกิจให้มีความยั่งยืนมากขึ้นแล้ว ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนผ่านดังกล่าวจะต้องเผชิญกับอุปสรรคที่ซับซ้อนหลายประการ เช่น การแบกรับต้นทุนในการพัฒนาเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ การขาดข้อมูลการปล่อยคาร์บอนของผู้ผลิต (Supplier Emission) ที่เชื่อถือได้ ตลอดจนการขาดมาตรการสนับสนุนที่เพียงพอจากทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม โดยจากผลการสำรวจห่วงโซ่อุปทานยุโรป (SUCH Survey) ในปี 2567 (2024) ซึ่งให้เห็นว่าผู้ประกอบการ EU ประมาณร้อยละ 49 มีการติดตามตรวจสอบการปล่อยคาร์บอน ซึ่งครอบคลุมการปล่อยคาร์บอนใน 3 ขอบเขตหลัก ได้แก่

- **ขอบเขตที่ 1:** การปล่อยคาร์บอนทางตรง (Direct Emission) จากการดำเนินงานในพื้นที่โรงงาน สถานประกอบการโดยตรง
- **ขอบเขตที่ 2:** การปล่อยคาร์บอนทางอ้อมจากพลังงาน (Indirect Energy Emission) คือ การปล่อยคาร์บอนจากกระบวนการผลิตพลังงานที่บริษัทนำมาใช้ในการดำเนินกิจการ
- **ขอบเขตที่ 3:** การปล่อยคาร์บอนทางอ้อมในห่วงโซ่อุปทาน (Indirect Supply Chain Emission) คือ การปล่อยคาร์บอนจากบริษัทอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานในระดับต้นน้ำ (Upstream) และปลายน้ำ (Downstream)

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ค้าแบบสองทาง (Two-way Trader) หรือกลุ่มบริษัทที่มีทั้งกิจการนำเข้าและส่งออก เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการติดตามการปล่อยคาร์บอน ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ EU ประมาณร้อยละ 46 ได้ดำเนินการลดการปล่อยคาร์บอนไปแล้ว และมีผู้ประกอบการจำนวนร้อยละ 30 ระบุว่าจะเริ่มต้นใช้บังคับมาตรการลดคาร์บอนภายในระยะเวลา 3 ปีข้างหน้า ทั้งนี้ ระดับของความพยายามในการลดคาร์บอนของบริษัทต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกับทัศนคติของผู้ประกอบการที่มีต่อการเปลี่ยนผ่านสีเขียว โดยบริษัทที่เห็นว่าการปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นโอกาสทางธุรกิจ มีแนวโน้มที่จะดำเนินการลดคาร์บอนหรือมีแผนงานที่ชัดเจนในอีก 3 ปีข้างหน้า สูงกว่ากลุ่มบริษัทที่มองว่าการปรับตัวดังกล่าวเป็นความเสี่ยงและเป็นเพียงการเพิ่มต้นทุน

อ้างอิง

Charlotte Andre, M., Delanote, J., Di Raimondo Metallo, L., Harasztosi, P., Weiss, C. and Reuter, A. "Shockwaves from turbulent times: How EU Businesses Recalibrate Supply Chains." European Investment Bank (2025).
<https://www.eib.org/files/publications/20250099-260625-shock-waves-from-turbulent-times-en.pdf>.

นอกจากนี้ ขนาดองค์กรยังเป็นตัวแปรสำคัญต่อความคืบหน้าในการลดคาร์บอน โดยผลการวิเคราะห์ระบุว่า บริษัทขนาดใหญ่มีการดำเนินการลดคาร์บอนหรือวางแผนการดำเนินงานสูงถึงร้อยละ 84 ในขณะที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 69 ซึ่งอาจเป็นผลมาจากมาตรการ CSDDD ยังคงใช้บังคับเฉพาะในกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่เป็นหลัก และบริษัทขนาดใหญ่มีแรงจูงใจในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าถึงตลาดการค้าระหว่างประเทศสามารถใช้ประโยชน์จากส่วนต่างกำไร (Markup) ในการจัดหาเงินทุนเพื่อปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตสีเขียวได้มากกว่าธุรกิจ SMEs

สถานการณ์ข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในการเปลี่ยนผ่านสีเขียว ซึ่งบริษัทขนาดเล็กต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น และไม่สามารถสร้างอำนาจต่อรองในตลาดจากความซับซ้อนของกฎระเบียบที่เพิ่มขึ้นได้ ภาครัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือธุรกิจ SMEs ในการเข้าถึงเทคโนโลยีสีเขียวและการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การรับมือของ EU ในระดับนโยบาย

แม้ว่าการรับมือกับความตึงเครียดทางการค้า และการพลิกผันของห่วงโซ่อุปทานมักเกิดขึ้นจากกลยุทธ์ และทัศนคติในระดับผู้ประกอบการ แต่หน่วยงานของ สหภาพยุโรป (EU) ก็มีบทบาทสำคัญในการกำหนด ทิศทางเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทาน ที่ช่วยลดความเสี่ยงเชิงโครงสร้าง (De-risking) เสริมสร้าง ความสามารถในการฟื้นตัว (Resilience) พร้อมทั้งสร้าง โอกาสในการเข้าถึงตลาดโลกของภาคธุรกิจ EU ให้ สอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจการเมืองโลกที่ เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

ในปัจจุบัน EU มุ่งส่งเสริมแนวคิด **ความมีอิสระ ในเชิงยุทธศาสตร์ (Open Strategic Autonomy)** ควบคู่ไปกับการจำกัดภาวะความแตกแยกทางการค้า (**Trade Fragmentation**) หรือภาวะขัดขวางข้ามของ โลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ระบบการค้าและ ห่วงโซ่อุปทานโลกมีระดับการแบ่งแยกเพิ่มสูงขึ้น จากการที่ประเทศต่าง ๆ หันมาเน้นทำการค้าเฉพาะใน กลุ่มประเทศ (Bloc) ที่มีผลประโยชน์ทางภูมิรัฐศาสตร์ และความมั่นคงร่วมกัน มากกว่าการทำธุรกิจระหว่าง ประเทศแบบเดิมที่เน้นพิจารณาความคุ้มค่าทาง ต้นทุน-กำไรเป็นสำคัญ ทั้งนี้ สงครามการค้าระหว่าง สหรัฐอเมริกา-จีน และการกำหนดอัตราอากรตอบโต้ การได้ดุลทางการค้า (Reciprocal Tariff) ของ สหรัฐอเมริกา เป็นปัจจัยที่เร่งให้ปรากฏการณ์เกิดขึ้น อย่างรวดเร็วในวงกว้างมากขึ้น

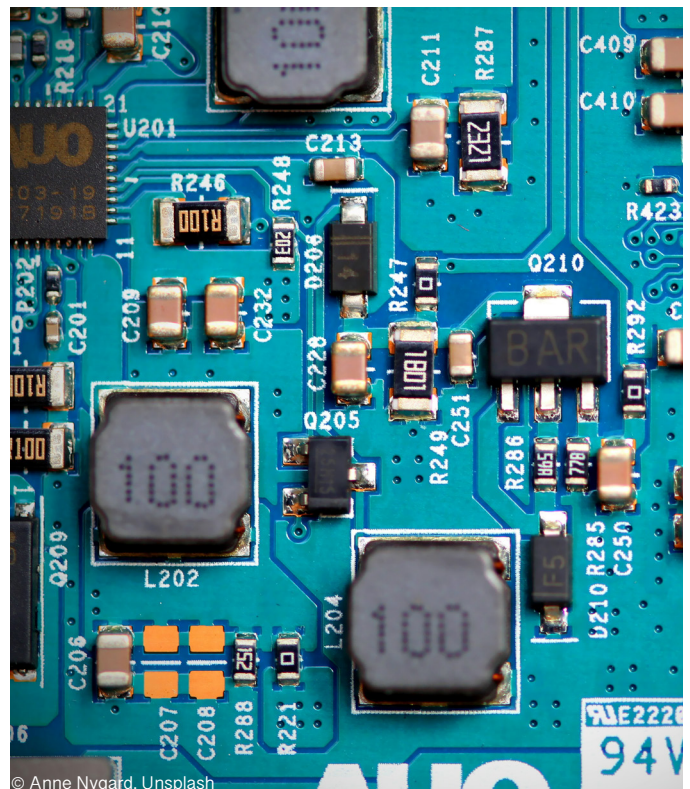
ภายหลังจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 และสงครามของรัสเซีย-ยูเครน EU ได้เพิ่มมิติด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (Economic Security) เข้าไปในนโยบายห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค เพื่อป้องกันการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานในลักษณะเดียวกับการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานในลักษณะเดียวกับการช่วงวิกฤตโรคระบาด และลดความเสี่ยงจากการใช้ห่วงโซ่อุปทานเป็นเครื่องมือกดดันทางภูมิรัฐศาสตร์ (Supply Chain Weaponization) ตัวอย่างที่ชัดเจน คือกรณีรัสเซียระงับการส่งพลังงานก๊าซธรรมชาติเพื่อตอบโต้การออกมาตรการคว่ำบาตรของ EU ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าห่วงโซ่อุปทานสามารถถูกใช้เป็นเครื่องมือกดดันทางการเมืองได้ และสามารถอธิบายแนวโน้มนโยบายที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. มาตรการเพื่อการเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่สำคัญ

จากการสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการ EU โดยธนาคารเพื่อการลงทุนแห่งยุโรป (EIB) ในปี 2567 (2024) แสดงให้เห็นว่า นอกเหนือจากปัญหาด้านโลจิสติกส์และการขนส่งแล้ว ข้อจำกัดในการเข้าถึงสินค้าโภคภัณฑ์และวัตถุดิบ แร่หายาก (Rare Earth) เซมิคอนดักเตอร์ และส่วนประกอบอื่น ๆ ได้กลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินงานของภาคธุรกิจ EU ซึ่งความท้าทายดังกล่าวทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นตามระดับความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะการควบคุมการส่งออกแร่หายากของจีนในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งทำให้เห็นว่า EU จำเป็นต้องมีกฎหมายและมาตรการสนับสนุนที่ชัดเจน อาทิ กฎหมายว่าด้วยแร่สำคัญ (Critical Raw Minerals Act) และกฎหมายว่าด้วยชิป (European Chips Act) เพื่อสร้างความมั่นคงในการเข้าถึงปัจจัยการผลิตของสินค้าที่สำคัญเหล่านี้

2. การส่งเสริมการผลิตภายในภูมิภาค

EU พยายามบรรเทาผลกระทบเชิงลบจากภาวะความแตกแยกทางการค้าด้วยการเพิ่มสัดส่วนการผลิตภายในภูมิภาค (Domestic Production) ผ่านการผลักดันกฎหมายว่าด้วยอุตสาหกรรมที่ไม่ปล่อยคาร์บอน (Net-Zero Industry Act) และทำข้อตกลงอุตสาหกรรมสะอาด (Clean Industrial Deal) เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการลดคาร์บอนในภาคอุตสาหกรรมและเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเทคโนโลยีที่ไม่ปล่อยคาร์บอน รวมทั้งขยายฐานการผลิตสินค้าสีเขียวและสินค้าที่มีความยั่งยืนภายในภูมิภาค นอกจากนี้ EU ยังให้การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มพันธมิตรทางอุตสาหกรรม (Industrial Alliance) เพื่อร่วมกันแก้ไขจุดอ่อนทางอุตสาหกรรม สร้างระบบนิเวศทางอุตสาหกรรมและพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิตที่ครบวงจรสำหรับสินค้ากลุ่มแผงโซลาร์เซลล์ แบตเตอรี่ เซมิคอนดักเตอร์ ยานยนต์อัจฉริยะ และเวชภัณฑ์ที่จำเป็น

3. นโยบายการสร้างความสามารถในการฟื้นตัว (Resilience) ของห่วงโซ่อุปทาน

ตั้งแต่ปี 2566 (2023) EU ได้พัฒนานโยบายความมั่นคงทางเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มความสามารถในการฟื้นตัวของห่วงโซ่อุปทานในกรณีที่เกิดภาวะวิกฤติสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยี และป้องกันการใช้ห่วงโซ่อุปทานเป็นเครื่องมือกดดันทางภูมิรัฐศาสตร์ โดยนโยบายดังกล่าวตั้งอยู่บนเสาหลัก 3 ประการ ได้แก่

1. การส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงการสร้างโครงสร้างพื้นฐานในทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรม
2. การป้องกันความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้วยเครื่องมือรูปแบบใหม่
3. การสร้างพันธมิตรและกับประเทศที่มีแนวคิดค่านิยมและผลประโยชน์ร่วมกัน

เสาหลักที่ 1: การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

คณะกรรมการการยุโรป (European Commission) ได้มุ่งเน้นการปฏิบัติตามเสาหลักที่ 1 ผ่านการเสนอชุดนโยบายเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness Compass) โดยมีมาตรการที่สำคัญต่อห่วงโซ่อุปทาน อาทิ

- แผนปฏิบัติการสำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์ เหล็ก และเคมีภัณฑ์ (Action Plans for Cars, Steel, and Chemicals)
- โครงการลงทุนในเทคโนโลยีล้ำสมัยและปัญญาประดิษฐ์ (InvestAI)
- โครงการสนับสนุนผู้ประกอบการด้านนวัตกรรม (TechEU)

- ยุทธศาสตร์การส่งเสริมบริษัทเทคโนโลยีที่มีศักยภาพสูง (Start-up and Scale-up Strategy)
- การอำนวยความสะดวกด้านแหล่งเงินทุนผ่านสหภาพการออมและการลงทุน (Savings and Investment Union)

มาตรการเหล่านี้ดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิรูประเบียบโครงสร้างภายในเพื่อลดภาระในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้ประกอบการ ผ่านชุดมาตรการเพื่อลดความซับซ้อนเชิงกฎระเบียบ (Omnibus Packages)

เสาหลักที่ 2: การป้องกันความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

นับตั้งแต่ปี 2563 (2020) EU ได้ประกาศใช้เครื่องมือเชิงนโยบายหลายประเภทเพื่อปกป้องเสถียรภาพความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลใช้บังคับกับภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมหลายกลุ่ม ดังนี้

- **เครื่องมือสร้างความเท่าเทียมในการแข่งขัน (Level Playing Field)** เช่น กฎระเบียบว่าด้วยการอุดหนุนจากต่างประเทศ (Foreign Subsidies Regulation: FSR) เครื่องมือด้านการจัดซื้อจัดจ้างระหว่างประเทศ (International Procurement Instrument: IPI)
- **เครื่องมือด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (Economic Security)** เช่น เครื่องมือต่อต้านการบีบบังคับทางเศรษฐกิจ (Anti-coercion Instrument) ข้อเสนอการตรวจสอบการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment Screening) และมาตรการควบคุมการส่งออก (Export Control)

- **เครื่องมือส่งเสริมการค้าคาร์บอนและความยั่งยืน**
เช่น มาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (CBAM) และระเบียบว่าด้วยการตรวจสอบความเหมาะสมด้านความยั่งยืนขององค์กร (CSDDD) อย่างไรก็ตาม มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมบางประเภท โดยเฉพาะ CBAM มีส่วนในการสร้างความตึงเครียดทางการค้าในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากประเทศคู่ค้าบางส่วนเห็นว่า มาตรการดังกล่าวเป็นนโยบายแทรกแซงกลไกทางเศรษฐกิจของต่างประเทศ (Interventionist Policy) ทั้งนี้ เครื่องมือด้านการแข่งขัน เช่น FSR หรือ IPI มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองผู้ประกอบการ EU จากการนำเข้าสินค้าที่ได้รับการอุดหนุนอย่างไม่เป็นธรรม

เสาหลักที่ 3: การสร้างพันธมิตรและ กระจายความเสี่ยงของประเทศคู่ค้า

การเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรและการกระจายความเสี่ยงของประเทศคู่ค้าช่วยยกระดับบทบาทของผู้ประกอบการ EU ในห่วงโซ่อุปทานโลก และบรรเทาผลกระทบเชิงลบจากภาวะการแตกแยกทางการค้าได้ โดย EU ได้พยายามกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศที่มีแนวคิด ค่านิยมและผลประโยชน์ร่วมกันมาโดยตลอด ทั้งนี้ EU ได้เร่งสร้างความร่วมมือในระดับทวิภาคีเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญภายหลังจากนายโดนัลด์ ทรัมป์ ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาครั้งที่ 2

ในปี 2568 (2025) คณะกรรมาธิการยุโรปได้บรรลุผลการเจรจา ลงนาม หรือปรับปรุงความตกลงทางการค้ากับประเทศคู่ค้าในหลายภูมิภาคให้ทันสมัย อาทิ ตลาดรวมอเมริกาใต้ตอนล่าง (MERCOSUR) สาธารณรัฐชิลี สาธารณรัฐเคนยา สหรัฐเม็กซิโก และนิวซีแลนด์ พร้อมทั้งเดินหน้าเจรจาอย่างต่อเนื่องกับประเทศไทย สาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และสหราชอาณาจักร

นอกจากนี้ EU ยังได้ส่งเสริมการสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือเฉพาะด้าน (Targeted Partnership) หรือการเจรจาความตกลงการค้าขนาดเล็ก (Mini Trade Deal) ที่มีความคล่องตัวและใช้ระยะเวลาในการบรรลุความตกลงสั้นกว่าการเจรจาความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) อาทิ ความตกลงหุ้นส่วนด้านดิจิทัล (Digital Partnership) ความตกลงหุ้นส่วนด้านการค้าและการลงทุนไร้มลภาวะ (Clean Trade and Investment Partnership: CTIP) ถึงแม้ว่าความตกลงขนาดเล็กจะมีความครอบคลุมในเชิงเนื้อหาน้อยกว่า FTA แต่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการกระจายความเสี่ยงให้แก่ห่วงโซ่อุปทานของ EU ท่ามกลางความผันผวนทางภูมิรัฐศาสตร์ของโลก

.....

อ้างอิง

European Parliament. "EU Supply Chains in the Era of Trade Fragmentation: Impacts, Policies and Current Debate." (November 2025) [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/779227/EPRS_BRI\(2025\)779227_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/779227/EPRS_BRI(2025)779227_EN.pdf).

ข้อเสนอแนะสำหรับศุลกากร

ความผันผวนที่เกิดจากมาตรการด้านอการศุลกากรของสหรัฐอเมริกา ประกอบกับภาวะความแตกแยกทางการเมืองและเหตุการณ์ความตึงเครียดทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ส่งผลให้เศรษฐกิจชะลอตัวในปี 2568 (2025) และกระตุ้นให้หลายประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป (EU) มุ่งเน้นการลดความเสี่ยงเชิงโครงสร้าง (De-risking) และการสร้างความสามารถในการฟื้นตัว (Resilience) ของห่วงโซ่อุปทานผ่านมาตรการเชิงนโยบายและเครื่องมือกำกับดูแลต่าง ๆ ทั้งนี้ EU เป็นหนึ่งในคู่ค้าสำคัญของประเทศไทย ภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรักษาศักยภาพการแข่งขันและความสัมพันธ์ทางการค้ากับ EU ได้อย่างเหมาะสม โดยมีประเด็นเชิงนโยบายที่ควรพิจารณา ดังนี้

1. การยกระดับมาตรฐานความมั่นคง ห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการไทย

เป้าหมายในการสร้างความมีอิสระในเชิงยุทธศาสตร์ (Open Strategic Autonomy) ของห่วงโซ่อุปทาน EU คือ การสร้างจุดสมดุลระหว่างการส่งเสริมการผลิตภายในภูมิภาคและการพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ เนื่องจาก EU มีความเกี่ยวพันทางเศรษฐกิจกับภูมิภาคอื่น ๆ มาอย่างยาวนาน และมีต้นทุนการผลิตภายในสูง จึงไม่สามารถกำหนดยุทธศาสตร์ที่เน้นเฉพาะการผลิตภายในภูมิภาคเพียงด้านเดียวได้ ทั้งนี้ มีบริษัทเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีแผนจะลดการนำเข้าหรือทดแทนด้วยสินค้าในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม เป้าหมายในเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะทำให้ผู้ประกอบการ EU มีความระมัดระวังในการเลือกคู่ค้ามากขึ้น

ดังนั้น กรมศุลกากรควรเร่งพัฒนาโครงการผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอ (Authorized Economic Operator: AEO) ของไทยให้มีระดับมาตรฐานสอดคล้องกับ EU และผลักดันการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป (TH-EU FTA) และความตกลงการยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangement: MRA) เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้ผู้ประกอบการไทยได้รับความไว้วางใจในฐานะหุ้นส่วนธุรกิจที่มีแนวคิดและมาตรฐานการดำเนินงานที่เท่าเทียมกัน เพิ่มความสะดวกในการตรวจสอบและยกระดับสถานะผู้ประกอบการไทยในฐานะคู่ค้าที่เหมาะสมตามยุทธศาสตร์ Open Strategic Autonomy ของ EU อย่างเป็นรูปธรรม

2. การพัฒนาระบบศุลกากรสีเขียว (Green Customs)

ผลการสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการโดยธนาคารเพื่อการลงทุนยุโรป (EIBIS) และทิศทางนโยบายส่วนกลางของ EU ได้ชี้ให้เห็นว่า EU ยังคงยึดมั่นในเป้าหมายด้านการลดคาร์บอนและความยั่งยืนในห่วงโซ่อุปทาน ถึงแม้จะต้องเผชิญความท้าทายด้านความมั่นคงทางภูมิรัฐศาสตร์และการจัดการกับภาวะความแตกแยกทางการค้ามากขึ้นก็ตาม ผู้ประกอบการไทยจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (CBAM) ซึ่งเริ่มใช้บังคับอย่างเป็นทางการแล้วในวันที่ 1 มกราคม 2569 (2025) และมีแนวโน้มขยายขอบเขตการใช้บังคับให้ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ปลายน้ำในกลุ่มเหล็กและอลูมิเนียม ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2571 (2028) เป็นต้นไป

ในบริบทนี้ กรมศุลกากรควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลการนำเข้า-ส่งออกที่รองรับการตรวจสอบถิ่นกำเนิดสินค้าและการคำนวณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon Traceability) เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการไทยสามารถแสดงหลักฐานตามข้อกำหนดของมาตรการ CBAM ได้อย่างรวดเร็วและน่าเชื่อถือ รวมไปถึงการพัฒนามาตรการอำนวยความสะดวกสินค้าสีเขียวซึ่งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมาตรการส่งเสริมสินค้าหมุนเวียน (Circular Goods) ที่มีแนวโน้มความต้องการเพิ่มขึ้นในตลาด EU

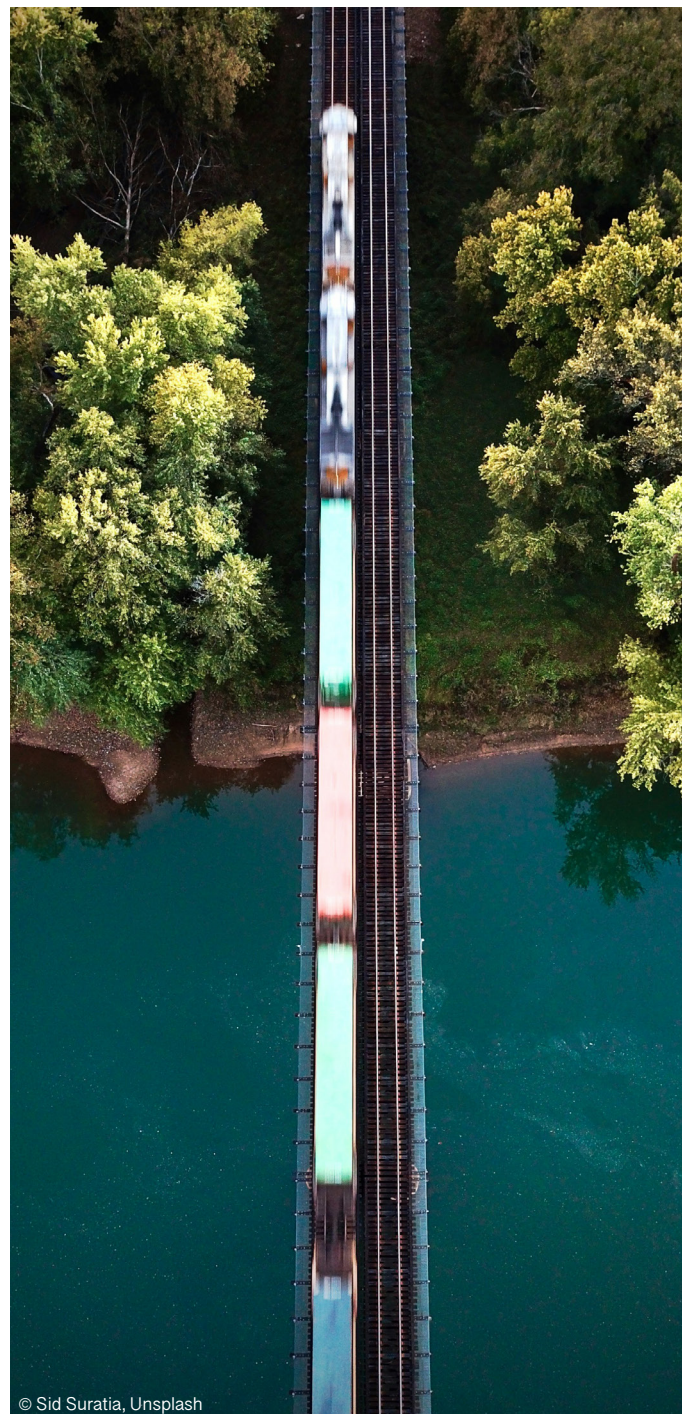

3. การแสวงหาประโยชน์จากยุทธศาสตร์การกระจายความเสี่ยงของ EU

ในปัจจุบัน EU อยู่ระหว่างการกระจายแหล่งวัตถุดิบแห่งใหม่สำหรับสินค้าที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ เช่น แร่หายาก (Rare Earth) เซมิคอนดักเตอร์ แบตเตอรี่ และชิ้นส่วนรถยนต์ไฟฟ้า เพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าจากจีน ด้วยเหตุนี้หน่วยงานไทยควรปรับปรุงกฎระเบียบและกระบวนการอำนวยความสะดวกทางการค้า เพื่อเสริมสร้างศักยภาพไทยในฐานะแหล่งผลิตทางเลือกของผู้ประกอบการ EU

ทั้งนี้ หน่วยงานไทยควรใช้โอกาสจากการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป (TH-EU FTA) ในการปรับปรุงกฎด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin: RoO) ให้มีความยืดหยุ่นและเอื้อต่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น เซมิคอนดักเตอร์และรถยนต์ไฟฟ้า ซึ่งมีห่วงโซ่อุปทานการผลิตที่ซับซ้อนและจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบจากหลายประเทศ โดยควรเจรจาให้มีขอบเขตการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า (Cumulation) ที่ให้ถิ่นกำเนิดแก่สินค้าที่ผลิตในไทยแต่มีวัตถุดิบส่วนหนึ่งจากประเทศอาเซียนหรือประเทศที่เป็นภาคี FTA กับ EU ด้วย เพื่อขยายขอบเขตการได้รับสิทธิพิเศษทางอากรต่อทั้งผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการ EU

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานของไทยควรเสนอและพัฒนามาตรการป้องกันการหลบเลี่ยงมาตรการทางการค้า (Anti-circumvention Measure) ที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการสวมสิทธิ์ของสินค้าที่มีถิ่นกำเนิดต่างประเทศ และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ประกอบการ EU ที่กำลังพิจารณาขยายฐานการผลิตมายังประเทศไทย

© Sid Suratia, Unsplash

ข้อสรุป

ความตึงเครียดทางการค้าและความไม่แน่นอนในห่วงโซ่อุปทานที่ทวีความรุนแรงตั้งแต่ปี 2558 (2015) เป็นต้นมา ได้กดดันให้ผู้ประกอบการทั่วโลกต้องปรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะผลจากการกำหนดอัตราอากรตอบโต้การได้ดุลทางการค้า (Reciprocal Tariff) ของสหรัฐอเมริกา และข้อจำกัดในการเข้าถึงสินค้าที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์จากจีน เช่น แร่หายาก (Rare Earth) เซมิคอนดักเตอร์ ส่งผลให้ผู้ประกอบการ EU ต้องปรับปรุงยุทธศาสตร์การจัดหาวัตถุดิบเพื่อกระจายความเสี่ยงและเสริมความมั่นคงของห่วงโซ่อุปทาน

ในระดับนโยบาย EU มีแนวโน้มเร่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับระเบียบโลก (World Order) ที่กำลังเปลี่ยนแปลง ภายใต้บริบทของความไม่แน่นอนจากนโยบายของชาติมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา จีน และรัสเซีย โดย EU ยังคงยึดมั่นต่อหลักการระบบเศรษฐกิจโลกที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการยึดมั่นในกฎเกณฑ์และกติกาทางการค้า (Rule-based System) และมีความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานรัฐและผู้ประกอบการไทยควรตระหนักถึงทิศทางและเป้าหมายเชิงนโยบายดังกล่าว เพื่อรักษาและเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับ EU ได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพในทุกสถานการณ์

อ้างอิง

Charlotte Andre, M., Delanote, J., Di Raimondo Metallo, L., Harasztosi, P., Weiss, C. and Reuter, A. "Shockwaves from turbulent times: How EU Businesses Recalibrate Supply Chains." European Investment Bank (2025).

<https://www.eib.org/files/publications/20250099-260625-shock-waves-from-turbulent-times-en.pdf>.

European Parliament. "EU Supply Chains in the Era of Trade Fragmentation: Impacts, Policies and Current Debate."

(November 2025) [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/779227/EPRS_BRI\(2025\)779227_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/779227/EPRS_BRI(2025)779227_EN.pdf).

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

คำขวัญวันศุลกากรสากลปี 2569

“ศุลกากรปกป้องสังคม ยึดมั่นอุดมการณ์ ทำงานที่ถ่วง”

วันที่ 26 มกราคมของทุกปี ถือเป็นวันศุลกากรสากล (International Customs Day) โดยองค์การศุลกากรโลก (WCO) จะประกาศคำขวัญเพื่อเป็นแนวทางพัฒนางานด้านศุลกากรในแต่ละปี ซึ่งคำขวัญในปี พ.ศ. 2569 (2026) คือ “ศุลกากรปกป้องสังคม ยึดมั่นอุดมการณ์ ทำงานที่ถ่วง (Customs protecting society through vigilance and commitment)” เน้นย้ำให้หน่วยงานศุลกากรทั่วโลกมีความมุ่งมั่นและมีความละเอียดรอบคอบในการสกัดกั้นภัยคุกคามบริเวณพรมแดนที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างรากฐานให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

คำขวัญนี้ส่งเสริมให้หน่วยงานศุลกากรยกระดับบทบาทการเป็นหน่วยงานผู้พิทักษ์ความปลอดภัยและความมั่นคงของสังคม โดยให้เผยแพร่ภาพลักษณ์การทำงานด้านศุลกากรที่ยึดมั่นในอุดมการณ์และมีความตื่นตัวรอบคอบผ่านแนวทางดังต่อไปนี้

- การเน้นย้ำบทบาทสำคัญของศุลกากรในการปกป้องสังคม:** หน่วยงานศุลกากรเป็นหนึ่งในหน่วยงานหลักที่จำเป็นต่อการรักษาความมั่นคงในประเทศและระหว่างประเทศ ความมั่นคงด้านสาธารณสุข การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการป้องกันการฉ้อฉลในห่วงโซ่อุปทาน
- การแบ่งปันผลงานความสำเร็จ พร้อมทั้งเผยแพร่แนวปฏิบัติและเครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน:** การตระหนักถึงความสำคัญของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ข้ามกรอง ความร่วมมือระดับภูมิภาค การบริหารความเสี่ยง เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบสินค้าและการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) เพื่อส่งเสริมภารกิจด้านการใช้บังคับกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- การเผยแพร่ภารกิจด้านการป้องกันและปราบปรามที่หลากหลาย:** งานศุลกากรนั้นไม่ได้ครอบคลุมเพียงแค่การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมผิดกฎหมาย ยาเสพติด หรือสินค้าอันตรายต่าง ๆ แต่ยังรวมถึงการดูแลสวัสดิภาพของประชาชนในด้านสาธารณสุข การจัดการสิ่งแวดล้อม การรับมือต่อภัยพิบัติ และการรักษาความมั่นคงของชาติในภาพรวม

4. **การกระชับและขยายหุ้นส่วนความร่วมมือในทุกระดับ:** เน้นให้มีการผึกกำลังกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรไม่แสวงผลกำไร (NGOs) และผู้ประกอบการ เนื่องจากการปกป้องสังคมที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน
5. **การเข้าร่วมปฏิบัติการพิเศษและการปรับใช้เครื่องมือและมาตรฐานของ WCO:** การเข้าร่วมปฏิบัติการของ WCO การปฏิบัติตามมาตรฐานและแนวทางของ WCO รวมถึงการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องงานด้านศุลกากรนั้น จะช่วยพัฒนาความรู้และขีดความสามารถของพนักงานศุลกากร
6. **การนำเสนอเรื่องราวการปกป้องสังคมของศุลกากร:** การประชาสัมพันธ์ตัวเลขการตรวจยึด/การจับกุมสินค้าผิดกฎหมาย และผลลัพธ์ความสำเร็จอื่น ๆ ในเชิงปริมาณนั้น สามารถนำเสนอได้เฉพาะผลลัพธ์การทำงานในเชิงลึกของศุลกากร แต่ไม่สามารถถ่ายทอดความมุ่งมั่นตั้งใจในการปกป้องสังคมของพนักงานศุลกากรได้ ดังนั้นหน่วยงานศุลกากรจึงควรหันมามุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์งานปกป้องสังคมด้วยการเล่าเรื่องที่จับใจและเข้าถึงได้ง่าย (Storytelling) เพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจของสาธารณชนต่อภารกิจของศุลกากรและต่อยอดถึงคุณค่าของงานศุลกากรได้อย่างลึกซึ้ง

ทั้งนี้ WCO สนับสนุนให้ประเทศสมาชิกร่วมสนับสนุนภารกิจที่เกี่ยวข้องกับคำขวัญดังกล่าว โดยการเผยแพร่กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ และเชิญชวนให้หน่วยงานต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาออนไลน์ และโครงการความร่วมมืออื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องสังคมของศุลกากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

การใช้บังคับมาตรการ CBAM อย่างเต็มรูปแบบ ดำเนินไปอย่างราบรื่นในเดือนมกราคม 2569

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2569 (2026) สหภาพยุโรป (European Union: EU) ได้เริ่มใช้บังคับมาตรการปรับคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) อย่างเต็มรูปแบบ โดยระบบฐานข้อมูลกลางของ CBAM (CBAM Registry) ได้เชื่อมต่อเข้ากับระบบข้อมูลทางศุลกากรของแต่ละประเทศสมาชิก เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบข้อมูลของผู้นำเข้าและสินค้า CBAM ได้แบบเรียลไทม์ในขณะปฏิบัติพิธีการศุลกากร

มาตรการ CBAM กำหนดให้ผู้นำเข้าสินค้าที่มีการปล่อยคาร์บอนสูงในการผลิต 6 กลุ่ม ได้แก่ ซีเมนต์ ไฮโดรเจน ปุ๋ย เหล็กและเหล็กกล้า อะลูมิเนียม และ ไฟฟ้า ต้องได้รับสถานะ “ผู้นำเข้าที่ได้รับอนุญาต” (Authorised Declarant) ทั้งนี้ ในเดือนกันยายน 2568 (2025) ได้มีการออกข้อยกเว้นแก่ผู้ประกอบการที่นำเข้าสินค้า CBAM จำนวนไม่เกิน 50 ตัน ต่อปี ให้ไม่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรการ CBAM เพื่อช่วยลดต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Cost) ต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ในการนี้ คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) ได้รายงานว่าในช่วงสัปดาห์แรกของเดือนมกราคม 2569 (2026) มีผู้ประกอบการยื่นคำขอรับรองสถานะ Authorised Declarant มากกว่า 12,000 ราย และได้รับการรับรองแล้วกว่า 4,100 ราย และข้อมูลจากระบบข้อมูลศุลกากรระบุว่ามีการตรวจสอบใบขนสินค้าที่เกี่ยวข้องกับมาตรการ CBAM ไปแล้วกว่า 10,000 ฉบับ ซึ่งทุกอย่างดำเนินไปอย่างราบรื่นผ่านระบบข้อมูลดิจิทัลที่เชื่อมโยงกันแบบ Single Window โดยราชอาณาจักรเบลเยียม ราชอาณาจักรสเปน และราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ เป็นกลุ่มประเทศที่มีการส่งรายการสินค้า CBAM มากที่สุด เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าที่สำคัญของภูมิภาค

สำหรับสถิติการนำเข้าในช่วง 6 วันแรก พบว่ามีการนำเข้าสินค้า CBAM รวมกว่า 1.6 ล้านตัน โดยสินค้ากลุ่มเหล็กและเหล็กกล้าถือเป็นกลุ่มหลักที่ครองสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 98 ตามมาด้วยปุ๋ย ซีเมนต์ และอะลูมิเนียม ซึ่งส่วนใหญ่นำเข้ามาจากประเทศคู่ค้าสำคัญ อาทิ สาธารณรัฐตุรกี สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐอินเดีย แคนาดา ไต้หวัน และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ทั้งนี้ EU ได้เน้นย้ำและกระตุ้นให้ผู้ประกอบการที่ยังไม่ได้ดำเนินการยื่นขอใบอนุญาตเร่งดำเนินการผ่านระบบฐานข้อมูล CBAM ให้เรียบร้อย เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาความล่าช้าหรืออุปสรรคในการขนส่งสินค้าเข้าสู่ EU ในอนาคต

WCO ประกาศการปรับปรุงพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมไนซ์ (HS) เพื่อรองรับการขนส่งวัคซีน

© Spencer Davis, Unsplash

เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2569 (2026) องค์การศุลกากรโลก (WCO) ได้ประกาศการปรับปรุงพิกัดศุลกากรของระบบฮาร์โมไนซ์ฉบับปี ค.ศ. 2028 (HS 2028) ซึ่งจะมีผลใช้บังคับในวันที่ 1 มกราคม 2571 (2028) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มความชัดเจนในการจำแนกสินค้าที่มีความสำคัญต่อระบบสาธารณสุขและการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้มุ่งแก้ไขข้อจำกัดของพิกัดฉบับปัจจุบัน (HS 2022) ที่จัดหมวดหมู่วัคซีนไว้อย่างกว้างเกินไป ทำให้ยากต่อการติดตามสถิติการค้าและกำหนดนโยบายภาษีอากรให้ตรงจุด ซึ่งโครงสร้างใหม่นี้จะช่วยให้การปฏิบัติพิธีการศุลกากรสำหรับวัคซีนและอุปกรณ์การแพทย์ที่จำเป็นเร่งด่วนทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

หัวใจสำคัญของการปฏิรูปครั้งนี้คือการสร้างพิกัดใหม่ในหมวด 30.07 สำหรับวัคซีนที่ใช้ในมนุษย์ และ 30.08 สำหรับวัคซีนอื่น ๆ รวมถึงวัคซีนรักษาสัตว์ โดยในส่วนของวัคซีนสำหรับมนุษย์ได้มีการแยกย่อยออกเป็น 38 รหัสย่อย เพื่อระบุประเภทของวัคซีนตามกลุ่มโรคอย่างละเอียด เช่น กลุ่มโรคหัดและคางทูม โรคตับอักเสบบี วัณโรค ไข้เลือดออก มาลาเรีย ไปจนถึงไวรัสโคโรนาและฝีดาษวานร นอกจากนี้ยังมีการกำหนดพิกัดล่วงหน้าสำหรับวัคซีนที่อยู่ระหว่างการพัฒนาและคาดว่าจะอนุมัติใช้ในอนาคต เช่น วัคซีนป้องกันเชื้อสเตรปโตคอกคัส เพื่อเตรียมความพร้อมในการติดตามการกระจายวัคซีนให้ทั่วถึงทันทีที่เริ่มมีการค้าจริง

Mr. Ian Saunders เลขาธิการ WCO ได้ระบุว่า ความเปลี่ยนแปลงครั้งนี้สะท้อนถึงบทบาทเชิงรุกของศุลกากรในการปกป้องสวัสดิภาพของสังคมและการเตรียมพร้อมรับมือกับโรคระบาดในอนาคต โดยการปรับปรุงโครงสร้างพิกัดดังกล่าวได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดจากองค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การการค้าโลก (WTO) เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลสถิติการค้าจะมีความแม่นยำและเชื่อถือได้ ซึ่งจะช่วยให้รัฐบาลทั่วโลกสามารถวางแผนโครงการฉีดวัคซีนและมาตรการฉุกเฉินได้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้อุตสาหกรรมเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายได้ในปริมาณที่เหมาะสมและทันเวลาที่

อ้างอิง

WCO. "WCO announces updates to global customs codes to facilitate vaccination programmes and enhance preparedness for health emergencies." <https://www.cbp.gov/newsroom/national-media-release/thanks-president-trump-cbp-announces-record-breaking-200-billion>. Accessed 25 January 2026.

ตำรวจยุโรปร่วมมือกันทำลายเครือข่ายอาชญากร ผู้ผลิตสารเสพติดสังเคราะห์รายใหญ่

เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2569 (2026) สำนักงานตำรวจยุโรป (Europol) ได้แถลงผลการปฏิบัติการ Fabryka ซึ่งสามารถบุกทำลายห้องปฏิบัติการผลิตยาเสพติดในระดับอุตสาหกรรมได้ถึง 24 แห่ง พร้อมตรวจยึดสารเคมีตั้งต้นที่ใช้ผลิตยาไอและยาไอซ์ได้เกือบ 1,000 ตัน ปฏิบัติการครั้งนี้มีจุดเริ่มต้นจากการสังเกตความผิดปกติโดยตำรวจแห่งสาธารณรัฐโปแลนด์ในปี 2567 (2024) ที่พบการนำเข้าสารเคมีจำนวนมากจากสาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐอินเดีย ก่อนจะขยายผลจนพบเครือข่ายอาชญากรรมที่ซับซ้อนครอบคลุมไปหลายประเทศผ่านการประสานงานของ Europol

ในการกวาดล้างครั้งนี้มีการจับกุมผู้ต้องหาได้มากกว่า 85 ราย ซึ่งรวมถึงหัวหน้าขบวนการรายสำคัญ โดยเป็นการทำงานร่วมกันของตำรวจจากราชอาณาจักรเบลเยียม สาธารณรัฐเช็ก สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ สาธารณรัฐโปแลนด์ และราชอาณาจักรสเปน ซึ่งสืบทราบว่าขบวนการนี้ใช้วิธีนำสารเคมีถูกกฎหมายมาเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์และติดฉลากปลอมเพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ ก่อนจะกระจายสารเคมีไปยังโรงงานลับทั่วภูมิภาค หนึ่งในหลักฐานสำคัญ คือ การตรวจพบยาไอที่ซุกซ่อนอยู่ในกระป๋องอาหารสุนัข ณ ท่าอากาศยาน Zaventem กรุงบรัสเซลส์ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2568 (2025) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการลักลอบที่แยบยลเพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบของศุลกากร

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ยังได้ตรวจยึดขยะสารเคมีพิษมากกว่า 120,000 ลิตร ซึ่งกลุ่มอาชญากรรมก็นำไปทิ้งลงแหล่งน้ำหรือผืนดิน ทั้งนี้ Mr. Andy Kraag หัวหน้าศูนย์อาชญากรรมร้ายแรงและองค์กรอาชญากรรม (European Serious and Organised Crime Centre: ESOC) ภายใต้ Europol ระบุว่า ปฏิบัติการนี้ประสบความสำเร็จจากการใช้กลยุทธ์การตัดห่วงโซ่อุปทานจากต้นน้ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบอย่างหนักต่อกลุ่มอาชญากร อย่างไรก็ตาม ESOC และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะยังคงเดินหน้ารื้อถอนขบวนการและกวาดล้างเครือข่ายอื่น ๆ ที่ยังคงหลบซ่อนอยู่ในยุโรปต่อไป

อ้างอิง

RFI. "Police smash Europe-wide synthetic drug ring in biggest bust yet." <https://www.rfi.fr/en/international/20260122-police-smash-europe-wide-synthetic-drug-ring-in-biggest-bust-yet>. Accessed 30 January 2026..

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

พิธีมอบรางวัลเชิดชูเกียรติ

Home Office Intelligence Awards ประจำปี 2568 (2025)

เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2569 (2026) นางสาวบารลีย์ รัตนปิณฑะ อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้แทนกรมศุลกากรเข้ารับรางวัลเชิดชูเกียรติ Home Office Intelligence Excellence Awards ประจำปี 2568 (2025) ของฝ่ายข่าวกรองกระทรวงมหาดไทยสหราชอาณาจักร (Home Office Intelligence: HOI) ในด้านหุ้นส่วนความร่วมมือภายนอก (External Partner) โดยมี Mr. Dominic Gallard ผู้อำนวยการ HOI เป็นประธาน ณ สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

ทั้งนี้ กรมศุลกากรไทยได้รับการเสนอเข้าชิงรางวัลและได้รับการตัดสินให้ได้รับรางวัลดังกล่าวจากบทบาทความร่วมมืออันโดดเด่นกับ HOI ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนส่งกัญชาผิดกฎหมายจากประเทศไทยมายังสหราชอาณาจักรในช่วงปี 2567-2568 (2024-2025) โดยเฉพาะในปฏิบัติการเจ้าพระยา (Operation Chaophraya) ที่ศุลกากรไทยได้เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจพัสดุขาออกจากประเทศไทยและได้ร่วมมือกับ HOI และกองกำลังป้องกันชายแดนแห่งสหราชอาณาจักร (UK Border Force: UKBF) ในการพัฒนาแนวปฏิบัติการตรวจสอบและสกัดกั้นการลักลอบขนส่งกัญชาที่มีประสิทธิภาพจนส่งผลให้หน่วยงานของสหราชอาณาจักรตรวจยึดกัญชาทางไปรษณีย์จากประเทศไทยลดลงมากถึงร้อยละ 90 ในช่วงไตรมาสแรกในปี 2568 (2025) นอกจากนี้ ศุลกากรไทยยังได้ตรวจยึดกัญชาที่กำลังจะถูกส่งไปยังสหราชอาณาจักรมากกว่า 2 ตัน ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และจับกุมพลเมืองสหราชอาณาจักรที่พยายามลักลอบขนส่งกัญชามากกว่า 50 ราย ตั้งแต่ออกเดินทางออกจากประเทศไทย นับตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2567 (2024)

รางวัลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของกรมศุลกากรไทยในการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือที่ทรงคุณค่าต่อหน่วยงานในต่างประเทศ และสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (Inter-agency Cooperation) ในระดับประเทศและระหว่างประเทศในการรับมือกับภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในห่วงโซ่อุปทานโลก

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

กิจกรรมเฉลิมฉลองวันศุลกากรสากลประจำปี 2569 ตามคำขวัญ “ศุลกากรปกป้องสังคม ยึดมั่นอุดมการณ์ ทำงาน

เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2569 (2026) นางสาวบราลี รัตนปิณฑะ อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) นายภิสรร์รัฐ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) และนายอศวรรฐน์ เกิดสังข์ เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร) เข้าร่วมงานเฉลิมฉลองวันศุลกากรสากล (International Customs Day) ณ กรุงบรัสเซลส์ ราชอาณาจักรเบลเยียม

ในการนี้ อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) และคณะ ได้รับเชิญจากศุลกากรเบลเยียมให้เข้าร่วมงานเฉลิมฉลอง ณ ศาลาว่าการกรุงบรัสเซลส์ (City Hall of Brussels) ซึ่งมีพิธีมอบเหรียญเชิดชูเกียรติบุคลากรที่มีผลงานโดดเด่น พร้อมร่วมเดินขบวนกับแขกผู้เกียรติ อาทิ Mr. Kristian Vanderwaeren อธิบดีกรมศุลกากรเบลเยียม Mr. Ian Saunders เลขาธิการองค์การศุลกากรโลก (WCO) Mr. Gerassimos Thomas ตำแหน่ง Director-General ประจำคณะกรรมการภาษียุโรปฝ่ายภาษีและสหภาพศุลกากร (DG TAXUD) และผู้ช่วยทูตศุลกากรประเทศต่าง ๆ เพื่อเปลี่ยนชุดให้แก่รูปปั้น Manneken-Pis เป็นเครื่องแบบศุลกากรเบลเยียม

จากนั้น WCO ได้จัดงานเฉลิมฉลองร่วมกับศุลกากรเบลเยียม ณ สำนักงานใหญ่ WCO โดยเลขาธิการ WCO ได้เน้นย้ำให้หน่วยงานศุลกากรทั่วโลกมีความมุ่งมั่นและมีความละเอียดรอบคอบในการสกัดกั้นภัยคุกคามบริเวณพรมแดนที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างรากฐานให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ตามคำขวัญวันศุลกากรสากลประจำปี 2569 “ศุลกากรปกป้องสังคม ยึดมั่นอุดมการณ์ ทำงาน” (Customs protecting society through vigilance and commitment)

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน พิธีบำเพ็ญกุศลครบสัตมวาร ถวายเป็นพระราชกุศลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2569 นายภิสรค์รัฐ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศิลปการ) และคู่สมรส พร้อมด้วยนายอศวรรฐน์ เกิดสังข์ เลขานุการเอก (ฝ่ายศิลปการ) และเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานที่ปรึกษาการศิลปการ ณ กรุงบรัสเซลส์ เข้าร่วมพิธีบำเพ็ญกุศลครบสัตมวาร (ครบ 100 วันแห่งการเสด็จสวรรคต) ถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ โดยมีนางกาญจนา ภัทรโชค เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ เป็นประธาน

จากนั้น สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ ได้จัดกิจกรรม “รวมพลังแห่งความภักดี” เพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดี โดยเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ ได้นำคณะข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่สถานเอกอัครราชทูต และหน่วยงานที่มประเทศไทย พร้อมด้วยครอบครัวและพี่น้องชุมชนชาวไทย กล่าวถวายความอาลัยและถวายความเคารพเบื้องหน้าพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง บริเวณลานด้านหน้าสถานเอกอัครราชทูต จากนั้น ผู้เข้าร่วมได้ร่วมกันจุดเทียนและยืนสงบนิ่งเป็นเวลา 60 วินาที

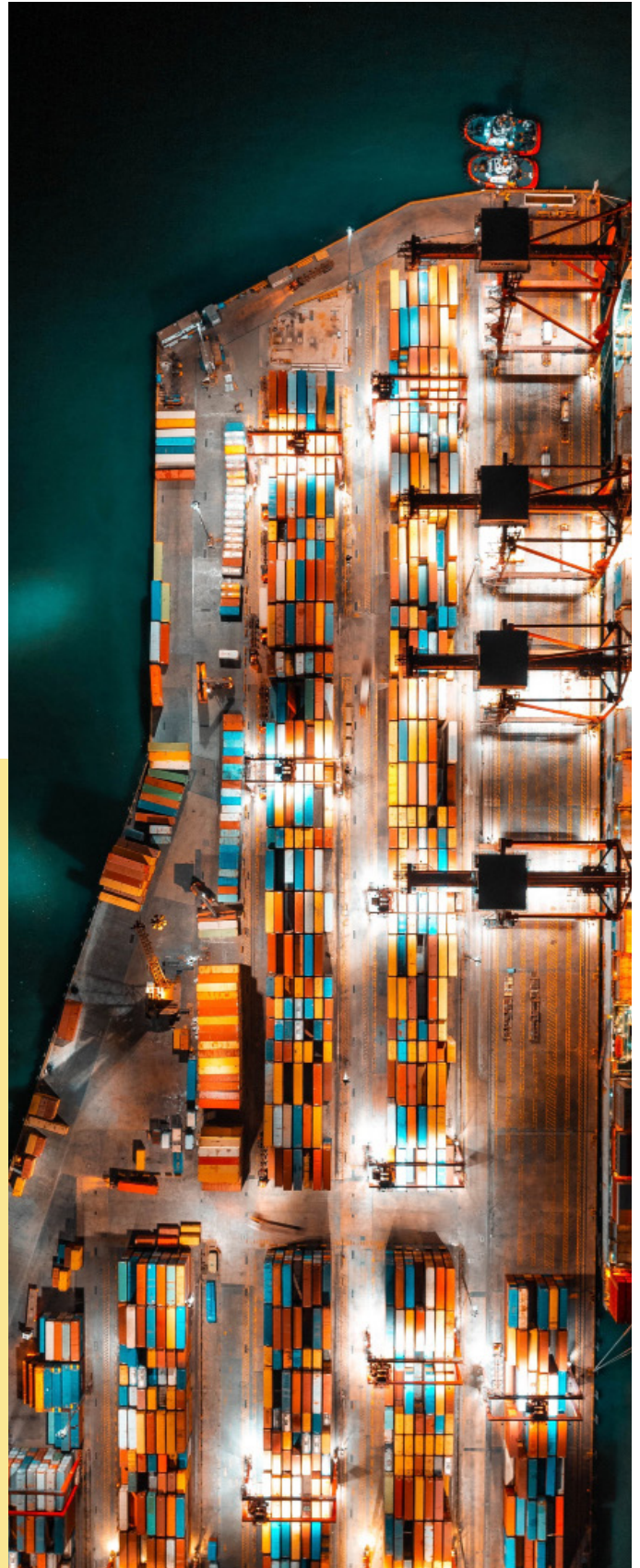
CPMU NEWS

Customs Policy Monitoring Unit

Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy Brussels

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 57 59

Email: thaicustoms@thaicustoms.be
<http://brussels.customs.go.th>

© Tom Fisk, Pexels